

กระทู้ถามที่ ๐๐๖ (ร.)

วุฒิสภา

๑๙ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง โพงพางที่กีดขวางทางน้ำและการสัญจรทางเรือในทะเลสาบสงขลา

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ทะเลสาบสงขลาที่มีความยาวประมาณ ๘๐ กิโลเมตร กว้างประมาณ ๒๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๖๒๕,๐๐๐ ไร่ ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่ทะเลสาบสงขลา มีชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ได้นำ “โพงพาง” มาติดตั้งเพื่อทำการประมงเป็นจำนวนมาก ซึ่งการใช้โพงพางทำการประมงนี้ ส่งผลกระทบต่อการเดินทางเรือในทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะบริเวณปากแม่น้ำสงขลา ที่เป็นที่ตั้งของท่าเรือชายฝั่งจำนวนมากและมีการเดินเรือในบริเวณดังกล่าว ทั้งเรือเฟอร์รี่ (Ferry) จากอำเภอสตูล ภูเก็ต จังหวัดชลบุรี ถึงจังหวัดสงขลา แต่ในปัจจุบันได้ยุติการเดินทางดังกล่าวไปแล้ว เนื่องจากมีการกีดขวางทางน้ำ รวมไปถึงชาวบ้านที่เดินเรืออยู่ในบริเวณทะเลสาบสงขลาที่ไม่สามารถเดินเรือได้อย่างสะดวกเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ การใช้เครื่องมือโพงพางในการทำการประมงนั้น เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายในหลายประการ เช่น เป็นการรุกรานพื้นที่สาธารณะทะเลสาบสงขลา เป็นเครื่องมือการประมงที่ผิดกฎหมายการประมง รวมทั้ง ยังเป็นสิ่งกีดขวางร่องน้ำ ซึ่งที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ได้ดำเนินการกวาดขึ้นและดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้โพงพางในการทำการประมงมาโดยตลอด ซึ่งสามารถดำเนินการไปได้ด้วยดี แต่อย่างไรก็ตาม กรณีดังกล่าวยังได้รับการผ่อนผันจากหน่วยงานส่วนกลางมากพอสมควร กรณีดังกล่าวส่งผลให้มีการใช้โพงพางในการทำการประมงในพื้นที่ทะเลสาบสงขลาเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จึงขอเรียนถามว่า

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนองกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม และกระทรวงมหาดไทย มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้โพงพางในการทำการประมงในบริเวณพื้นที่ทะเลสาบสงขลาและปากแม่น้ำสงขลา เพื่อป้องกันกรบุกรุกและรุกรานพื้นที่สาธารณะที่จะเพิ่มมากยิ่งขึ้นอย่างไร

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สุรเดช จิรัฐติเจริญ

สมาชิกวุฒิสภา

คำตอบกระทู้ถามที่ ๐๐๖ (ร.)

ของ นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ สมาชิกวุฒิสภา

เรื่อง โพงพางกีดขวางทางน้ำและการสัญจรทางเรือในทะเลสาบสงขลา

ข้าพเจ้า นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง โพงพางกีดขวางทางน้ำ และการสัญจรทางเรือในทะเลสาบสงขลา ของท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้มีเกียรติ ตามที่ได้รับรายงานจากกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม และกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

คำตอบ

จากข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม และกระทรวงมหาดไทย ขอเรียนว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเครื่องมือประมง (โพงพาง) กีดขวางทางน้ำ และการสัญจรทางเรือในทะเลสาบสงขลา ดังนี้

๑. คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการใช้ เครื่องมือประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลา โดยมีอธิบดีกรมประมงเป็นรองประธานอนุกรรมการ และรองอธิบดีกรมประมง (นายบัญชา สุขแก้ว) เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่เสนอ นโยบาย มาตรการในการแก้ไขปัญหาเครื่องมือประมงผิดกฎหมายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว กำหนด แผนการดำเนินงานแก้ไขปัญหา รวมทั้งติดตามการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ได้แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประมง ผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลา โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ประมงจังหวัดเป็นคณะทำงาน และหัวหน้ากลุ่มบริหารจัดการด้านการประมงเป็นคณะทำงานและเลขานุการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ วางแผน กำหนดมาตรการ ขับเคลื่อนการปฏิบัติการแก้ปัญหาการใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมาย ในทะเลสาบสงขลา และรายงานความคืบหน้าการดำเนินการต่อที่ประชุมกรมการจังหวัดสงขลา เป็นประจำทุกเดือน

๓. กรมประมงได้ดำเนินการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำประมง ผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ และจัดส่งให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (สศช.) พิจารณาตามขั้นตอนและกระบวนการตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับ แผนระดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (สศช.) ได้แจ้งผลการพิจารณา (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ ในทะเลสาบสงขลา โดยมีความเห็นว่า (ร่าง) นโยบายและแผนบริหารจัดการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ มีประเด็นที่ครอบคลุมการบริหาร จัดการประมงทั้งระบบ จึงเห็นควรพิจารณาควมรวมสาระสำคัญ พร้อมทั้งแนวทางการขับเคลื่อนของ (ร่าง) แผนปฏิบัติการในทะเลสาบสงขลาไว้ใน (ร่าง) นโยบายและแผนบริหารจัดการประมงฯ เพื่อให้ ครอบคลุมประเด็นสาระสำคัญของการพัฒนาประมงทั้งระบบอย่างครบถ้วน กรมประมงจึงได้ดำเนินการ ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสร็จเรียบร้อยแล้ว

ขณะนี้อยู่ระหว่างเตรียมนำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พิจารณาตามขั้นตอนของการเสนอแผนระดับที่ ๓ เพื่อเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

นอกจากนี้ สืบเนื่องจากการประชุมคณะอนุกรรมการด้านการคมนาคมทางน้ำและการพาณิชย์นาวี เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๖ เพื่อพิจารณาปัญหาข้อร้องเรียนจากกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจเรือและท่าเทียบเรือสงขลา เกี่ยวกับการเสนอแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประมงจับสัตว์น้ำ (โพงพาง) ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ซึ่งที่ประชุมมีมติมอบหมายให้กรมประมงและกรมเจ้าท่าแจ้งมติที่ประชุมให้ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๗ เนื่องจากปัญหาการใช้เครื่องมือประมงจับสัตว์น้ำ (โพงพาง) ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลาถูกล้ำร่อนน้ำทางเดินเรือ ซึ่งส่งผลให้เรือชนส่งสินค้า เรือสนับสนุนแท่นขุดเจาะ และเรือประมงในพื้นที่ไม่สามารถเข้าใช้ท่าเทียบเรือภายในทะเลสาบสงขลา ทำให้จังหวัดสงขลาต้องสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมากจากการดำเนินธุรกิจการขนส่งทางน้ำ ซึ่งเกินขีดความสามารถของหน่วยงานรัฐหน่วยใดหน่วยหนึ่ง จึงมีความจำเป็นต้องมีการบูรณาการในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถเข้าด้วยกันในการป้องกัน ปราบปราม หรือแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ หรือการกระทำผิดกฎหมายที่กระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมทางทะเล ทั้งนี้ กรมประมงได้จัดส่งหนังสือแจ้งมติให้ ศรชล. ทราบแล้ว

๔. กรมประมงได้จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาเครื่องมือประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลา ระยะเร่งด่วน จำนวน ๗ ขั้นตอน ดำเนินการแล้ว จำนวน ๔ ขั้นตอน และยังไม่ได้ดำเนินการ ๓ ขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ดำเนินการแล้ว

๑) การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ในพื้นที่ ผ่านตัวแทนชาวประมงโพงพาง และผู้นำทางศาสนาในพื้นที่

๒) การจัดทำแนวเขตพื้นที่ร่อนน้ำ หน่วยงานกรมเจ้าท่าในพื้นที่จังหวัดสงขลาจัดทำแผนที่น้ำทะเลสาบสงขลา พร้อมทั้งระบุตำแหน่งพิกัด และจำนวนเครื่องมือประมงโพงพางที่เกิดขวางร่อนน้ำทั้งหมดจำนวน ๑๓ แถว ๑๕๐ ช่อง

๓) การสำรวจและจัดทำบัญชีรายชื่อเจ้าของเครื่องมือประมงโพงพาง ในร่อนน้ำเดินเรือ ตั้งแต่บริเวณหัวพญานาค จนถึงท่าเทียบเรือประมงสงขลา ๒ (ท่าสะพาน) โดยคณะทำงานแก้ไขปัญหฯ บูรณาการลงเรือสำรวจและจัดทำบัญชีรายชื่อเจ้าของเครื่องมือประมงโพงพางในบริเวณร่อนน้ำทะเลสาบสงขลา

๔) สร้างการรับรู้และความเข้าใจ รับฟังความคิดเห็นของชาวประมงโพงพาง คณะทำงาน แก้ไขปัญหาร่วมกับอำเภอสิงหนคร โดยมีนายอำเภอสิงหนครเป็นประธานจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ขั้นตอนที่ยังไม่ได้ดำเนินการ

๕) การรื้อถอนเครื่องมือประมงโพงพางอย่างมีส่วนร่วม และการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา สรุปลงจากการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่าชาวประมง โพงพางทั้งหมดไม่ให้ความร่วมมือในการรื้อถอนเครื่องมือประมงอย่างมีส่วนร่วมและมีความประสงค์ จะรับเงินเยียวยา ช่งละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท จึงยังไม่สามารถดำเนินการในขั้นต่อไปได้

๖) การดำเนินการตามกฎหมาย (ตามความจำเป็น) การดำเนินการตามประกาศ กรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำลาย ขาย หรือดำเนินการอื่นกับเครื่องมือ ทำการประมง สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดลงในที่จับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๕๖๓

๗) การควบคุม เฝ้าระวัง กำกับดูแล หลังการรื้อถอนเครื่องมือประมงโพงพาง

ในส่วนของคุณมลูกระทรวงคมนาคม โดยกรมเจ้าท่า ขอเรียนว่า เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๖ ผู้แทนจากกรมเจ้าท่าได้เข้าร่วมการประชุมกับคณะอนุกรรมการด้านการคมนาคมทางน้ำและการพาณิชย์นาวี ในคณะกรรมการการคมนาคม วุฒิสภา เพื่อหารือแนวทางการแก้ไขปัญหา ขอร้องเรียนจากกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจเรือและท่าเทียบเรือสงขลา เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา การใช้เครื่องมือประมงจับสัตว์น้ำ (โพงพาง) ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา รุกล้ำร่องน้ำทางเดินเรือ ซึ่งส่งผลให้เรือขนส่งสินค้า เรือสนับสนุนแท่นขุดเจาะ และเรือประมงในพื้นที่ไม่สามารถเข้าใช้ท่าเทียบเรือ ภายใตทะเลสงขลา ทำให้จังหวัดสงขลาต้องสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมากจากการดำเนินธุรกิจการขนส่งทางน้ำ

ซึ่งในที่ประชุมได้มีการพิจารณาประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง และมีข้อเสนอแนะว่า เพื่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประมงจับสัตว์น้ำ (โพงพาง) ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา และเป็นการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เห็นควรให้มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการ แก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย โดยมอบให้กรมเจ้าท่าประสานขอความร่วมมือศูนย์อำนวยการ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตามความในมาตรา ๒๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการจัดทำร่างคำสั่ง แต่งตั้งคณะปฏิบัติงานในระดับพื้นที่จังหวัดสงขลา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและ การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการรื้อถอนโพงพางในระยะพื้นที่ขอบเขตแนวร่องน้ำ ทั้งนี้ กรมเจ้าท่า ได้มีหนังสือขอความร่วมมือศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเพื่อดำเนินการแก้ไข ปัญหาดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้ ยังได้มอบหมายให้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสงขลาออกประกาศ ชาวเรือและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวเขตร่องน้ำ และให้ร่วมกับศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ ของชาติทางทะเลภาค ๒ ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการอาชีพประมง

ที่ใช้เครื่องมือประมงจับสัตว์น้ำ (โพงพาง) ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีที่พึงพอใจต่อทุกฝ่าย และเป็นไปตามหลักมนุษยธรรมต่อไป

นอกจากนี้ ข้อมูลจากกระทรวงมหาดไทย โดยจังหวัดสงขลา ทราบว่า ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) แจ้งว่า กรณีการแก้ไขปัญหาการรुक้าทะเลสาบสงขลา และการทำประมงโพงพางที่ผิดกฎหมายในความรับผิดชอบของหน่วยงาน ศรชล. ทะเลสาบสงขลา ไม่เป็นน่านน้ำและไม่เป็นเขตทางทะเล ศรชล. จึงมิได้มีอำนาจในการดำเนินการกับผู้กระทำผิด โดยสำหรับการดำเนินการของ ศรชล.จังหวัดสงขลาเป็นไปตามคณะทำงานแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลา สรุปผลการดำเนินงานของคณะทำงาน ดังนี้

- ระยะเวลาเร่งด่วน

๑. การสร้างการรับรู้ ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้มาโดยตลอด

๒. การกำหนดแนวเขตรองน้ำ โดยสำนักพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำที่ ๔ สงขลา กำหนดแนวร่องน้ำ ตั้งแต่หัวพญานาคจนถึงท่าประมงใหม่ ระยะทาง ๕.๒ กิโลเมตร และมีความกว้างของร่องน้ำ ๓๐๐ เมตร โดยนับจากแนวชายฝั่งของฝั่งอำเภอเมืองออกไป

๓. การสำรวจและจัดทำทะเบียนรายชื่อเจ้าของเครื่องมือ มีข้อมูลรายชื่อเจ้าของโพงพาง จำนวน ๗๑ ราย ๗๑ ช่อง ซึ่งจากการสำรวจใหม่ พบจำนวน ๑๓ แถว ๑๕๐ ช่อง ได้ทำการสำรวจรายชื่อเพิ่มเติมแต่ไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าของโพงพาง

๔. จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ มีการรับฟังความคิดเห็น ผู้นำชุมชนเพียงไม่กี่ราย ซึ่งถือเป็นผู้แทนเจ้าของโพงพางทั้งหมด ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ใช้วิธีโทรศัพท์ติดต่อเจ้าของโพงพางตามรายชื่อและเบอร์โทรที่มี สามารถติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้อีก ๓๐ ราย ทุกรายขอรับเงินเยียวยา ช่องละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๕. การรื้อถอนเครื่องมือประมงโพงพางอย่างมีส่วนร่วม จะเป็นการบูรณาการกำลังทางเรือ จากทุกภาคส่วนร่วมกันแก้ไข้ปัญหา ประกอบด้วย ท้าเรือภาคที่ ๒ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสงขลา สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๕ (สงขลา) และตำรวจน้ำ กองกำกับการ ๗ กองบังคับการตำรวจน้ำ

๖. การดำเนินการตามกฎหมายตามความจำเป็น สรุปมติคณะทำงานฯ จะใช้กฎหมายพระราชกำหนดการประมง เป็นหลักเพราะมีบทลงโทษสูงสุด และจะบังคับใช้กฎหมายของกรมเจ้าท่าร่วมด้วย

๗. การควบคุมเฝ้าระวังกำกับดูแลหลังการรื้อถอนเครื่องมือประมงโพงพาง จะลงคำสั่ง คณะทำงานเพิ่มเติม และจัดให้หน่วยที่เกี่ยวข้องลาดตระเวนตรวจตราบังคับใช้กฎหมาย

ข้อกฎหมายที่จะบังคับใช้ในการแก้ไข้ปัญหา

(๑) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๗ (๑) ห้ามมิให้ผู้ใดใช้หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อใช้ซึ่งเครื่องมือทำการประมง ดังต่อไปนี้ (๑)

เครื่องมือโพงพาง รั้วไซมาน หรือกั้นชู้รั้วไซมาน เครื่องมือลี้ หรือเครื่องมืออื่นที่มีลักษณะ และวิธีการคล้ายคลึงกัน

(๒) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ (๑) ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือปรับจำนวน ห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

(๓) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๙๒ การจับสัตว์น้ำ ด้วยอวนแห โดยทอดสมอจอดเรือเรียงรายลำติดกันขวางลำน้ำ หรือทอดทุ่น หรือปักหลักโพงพาง เป็นแถวจากฝั่งถึงกลางลำน้ำ นั้น การจับสัตว์น้ำด้วยวิธีเหล่านี้ ห้ามมิให้กระทำในเขตท่ากรุงเทพฯ ถ้าพ้นเขตท่ากรุงเทพฯ ออกไปจะทำโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานก็ได้

(๔) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๙๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาท ถึงหนึ่งหมื่นบาท